

EU:n tekoälysäädöksen eli tekoälyasetuksen (AI Act) toimeenpano

Digi- ja datasäädösten toimeenpanon seurantaryhmä 18.9.2025

Erityisasiantuntija Lasse Laitinen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kansallisen lainsäädäntövalmistelun vaiheistus

Hallituksen esitys 1 (viranomaistehtävät ja seuraamukset)

Hallituksen esitys 2 (erityisesti sääntelyn testiympäristö)

10/2024

12/2024

Huhtikuu 2025

EU-tason toimeenpano:

- Asetuksella perustetulla EU:n tekoälytoimistolla komissiossa on yksinomainen toimivalta yleiskäyttöisten tekoälymallien valvontaan (asetuksen V luku).
- Tekoälytoimisto antaa mm. täytäntöönpanosäädöksiä, ohjeita (esim. 4.2.2025 ohjeet kieltojen soveltamisesta ja 6.2.2025 ohjeet tekoälyjärjestelmän määritelmästä) ja yleiskäyttöisten tekoälymallien käytäntesäännöt (ks. seuraava dia).
- Euroopan tekoälyneuvosto (*AI Board*), jossa jäsenenä ovat jäsenvaltiot, työryhmineen neuvoa ja avustaa komissiota ja jäsenvaltioita tämän asetuksen johdonmukaisen ja vaikuttavan soveltamisen edistämiseksi.

Käytännesäännöt (*Code of practice*)

- Tavoite on, että yleiskäyttöisten tekoälymallien (*general purpose AI models*, GPAI) tarjoajat voivat vapaaehtoisia käytännesääntöjä noudattamalla osoittaa täyttävänsä asetuksen vaatimukset. Odotuksena/toiveena on, että maailmanlaajuisesti suurimmat tarjoajat omaksuisivat ne käyttöönsä. Tarpeen ennen kuin / jos standardit valmistuvat.
- **Komission tekoälytoimisto koordinoi prosessia.**
 - Työhön osallistui useita satoja osallistujia.
 - Työ tehtiin alatyöryhmissä.
 - Tekoälyneuvoston asettama ohjausryhmä ohjasi työtä.
- **1.8. komissio ja tekoälyneuvosto hyväksyivät riittävyyuspäätökset käytännesäännöistä. Yleiskäyttöisiä koskevat veloitteet tulivat voimaan 2.8.2025.**
- **Käytännesääntöjen allekirjoittajia (n. 30 kpl tällä hetkellä) ovat mm. Google, Microsoft, OpenAI ja Anthropic (mm. Meta ja Apple puuttuvat).**
- <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/ai-code-practice>

Käytännesääntöjen sisältö

- **Koostuu kolmesta osiosta**

- Läpinäkyvyys (erityisesti dokumentaatio jonka avulla vastata läpinäkyvyysvaatimuksiin)
- Tekijänoikeudet (EU:n ja kansallisen lainsäädännön noudattaminen)
- Turvallisuus (riskienhallintatoimet)

- **Keskeisiä teemoja ja kiistakohteita valmistelussa**

- **Tekijänoikeudet ja datan käyttö:** tekijänoikeuslainsäädännön soveltaminen erityisesti suurten kielimallien koulutuksessa käytettyyn dataan. Tiukemmat säännöt ja tiukempi valvonta, vai vapaampi teksti ja datan louhinta?
- **Läpinäkyvyyden taso:** miten ja millaista läpinäkyvyyttä GPAI-mallien tarjoajilta vaaditaan?
- **Systeemisten riskien määrittely ja hallinta:** miten riskit määritellään ja kuka kantaa vastuun niiden hallinnasta?
- **Vapaaehtoisuus vs. sitovuus:** vaikka käytännesääntöjen käyttäminen on vapaaehtoista, tuleeeko siitä de facto –standardi, jota tekoälytoimisto käyttää arvioidessaan asetuksen noudattamista? Tuleeko epäsuora pakko liittyä käytännesääntöihin?

Tekoälyasetus ja sääntelyn yksinkertaistaminen

- Tänä vuonna on keskusteltu melko paljon tekoälysääntelystä ja sen yksinkertaistamistarpeista. Erityisesti ns. stop the clock –keskustelu tiettyjen osien voimaantulon lykkäämisestä.
- Tekoälyasetuksen ydinkohdat eivät ole sisältyneet aiempiin Omnibus-paketteihin.
- Komissio julkinen kuuleminen dataa, kyberturvallisuutta ja tekoälyä koskevien sääntöjen yksinkertaistamiseksi tulevassa digitaalisessa koontisäädöksessä (Digital package) 16.9.-14.10.
 - *The digital package will announce the Commission's digital simplification agenda for the next years and propose a digital omnibus with a first set of measures to bring immediate relief to businesses. As underpinned by three public consultations, immediate measures are considered in particular for the data acquis, rules on cookies and other tracking technologies, cybersecurity incident reporting, and targeted adjustments to the Artificial intelligence Act to ensure the optimal application of the rules.*
- Teletyöryhmässä keskustelupapereiden pohjalta: AIA-toimeenpano ti 23.9. ja to 25.9. muu digipaketti

Lisätietoa tekoälyasetuksesta

- Valtioneuvosto: tem.fi/tekoalyasetus
- Euroopan komissio: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai>
- <https://artificialintelligenceact.eu/> sisältää artikkeleita ja muuta tietoa asetuksesta sekä helppokäyttöisen version asetuksesta englanniksi. Ylläpitäjä Future of Life Institute.

Kiitos!

Lasse Laitinen

Erityisasiantuntija

0295 047 162

lasse.laitinen@gov.fi